

hogy az egész vagyont keres az ő szerzeményeivel. Aztán — maga sem tudja hogyan — hirtelen ökö-vívó lesz, majd cirksuzi artista, aztán egyre beljebb kerül a társadalom periferiájáról, megismerkedik az ültetvények munkásainak életével. Rádöbben, hogy az ő csavargó élete nem igazi szabadság és rátalál a munkásmozgalomra.

Latin-Amerika másik nagy íróegységére a chilei *Pablo Neruda*. Költői pályája kezdetén, mint ragyogó tehetségű formaművész, az egész polgári irodalmi világ lekösen ünnepelte. Azonban hamarosan háttér fordított ennek a kétes dicsőségnek és költeményei nem kétségbeesésről szólnak többé, hanem a nép sorsáról és szerveződéséről. A spanyol polgárháború idején Chile madridi nagykövete volt s itt ismerkedett meg közelebbről a Kommunista Párttal, melynek később tagja is lett. Hazájából menekülnie kellett s ma a nemzetközi békeharc egyik vezető személyisége.

1946-ban kezdte el írni világhírűvé lett krónikás énekét, a *Canto Generalt*. Ez a hatalmas költemény 15 énekben beszél el Latin-Amerika népeinek küzdelmes, harcoss történetét. A nagy mű szerkezeti tartóoszlopa az *Ebroadj Favágó* című fejezet, mely Somlyó György fordításában magyarul is megjelent külön kötetben. Hatalmas költeménye éles fegyvere a dolgozóknak a békeért vívott harcban. Az ő szavaival: *»Boldog vagyok, hogy költészetem lángot gyújt a nép szívében és képes megvilágítani előtte a béke útját. Ezt a békét mi ki fogjuk küzdeni harccal és dallal.«*

A dánokat a munkásosztály európaszerte ismert nagy írója, *Martin Andersen-Nexo* képviseli. Az agg író — 1869-ben született — ma is harcos tagja a béketábornak. Magyarországon legismertebb regényét — a *Hódító Pellét* — még 1906-ban írta. Ebben a hatalmas önéletrajzi értékű regényében egy munkás küzdelmes, harcos életútját beszél el.

A török *Nazim Hikmet* nevét nálunk mindenki ismeri. Tizenhárom évi súlyos börtön után szabadult (a haditörvényszék 28 évi börtönre ítélte harcos verseiért) 1950-ben. A súlyos beteg költő a haladó népek nemzetközi szolidaritásának köszönhető szabadulását. A börtönben írt versei csodálatos életerőről, hitről, bátorságról tanúskodnak. A börtön falai között sem feledkeznek meg arról, hogy a költő hivatása: harc a nép jogaiért.

A békevilágtanács budapesti ülésén részvevő írók művei jelentős segítséget nyújtanak dolgozó népünknek a békeért folytatott harcában. *Népkönyvtárosaink feladata, hogy ezeket a műveket minél szélesebb rétegekkel ismertessék meg.* Ezek a könyvek nemcsak szórakoztató és élvezetes, de egyben tanulságos olvasmányok is: megismertetnek bennünket a felszabadult népek boldog jövőt építő munkájával és a még elnyomott és kiszákmányolt dolgozók szabadságmozgalmival.

Belia György

Készülünk fel a nyári olvasómozgalmi időszakra!

A könyvtári munka egyik eléggé kezdetlegesen munkált területe a nyári olvasómozgalom. Kísérletek, kezdeményezések akadtak már ezen a téren is szép számmal, de tervszerű szervezés, a tapasztalatok rögzítése és az eredmények módszeres értékelése még nem történt meg.

A népkönyvtári hálózat olvasótáborai három rétegűi: városi (üzemi), falusi (mezőgazdasági) dolgozók és a tanulóifjúság. Mindegyik rétegnek nyári olvasása más és más jellegű.

A nyári időszakra esik általában a városi dolgozó fizetési szabadsága. Ebben az időszakban szívesen, bővebben olvas, mint egyébként. A nyár többi részében változatlanul olyan az érdeklődése a könyvek iránt, mint az év más szakában. Itt a könyvtár feladata inkább technikai. Utána kell hogy menjen az olvasónak, hogy azokon a helyeken álljon

rendelkezésre, ahol a dolgozó szabaddidejét tölti, üdülőhelyeken, strandon, parkokban.

A tanulóifjúság nyáron, feloldva a tanulási kötelezettség alól, teljes figyelemmel fordul a könyvek, az olvasás felé. A nyári időszakban bővebben olvas, mint máskor.

Másként áll azonban a helyzet a falusi (mezőgazdasági munkával foglalkozó) dolgozók olvastatásánál.

A falusi dolgozók életének legtöbb munkaszakasza a nyár, amikor a mezőgazdasági munka dandárja vár elvégzésre. Az aratás, a cséplés, a termés betakarítása és begyűjtése, az állampolgári kötelességek maradéktalan teljesítésének elősegítése viszont azt a feladatot rója népkönyvtárainkra, hogy fokozott tevékenységet fejtsenek ki az olvasók számára és a könyvforgalomnak emeléséért. Ennek megvalósítását meg-

nehéztí az a körülmény, hogy népkönyvtárosaink nagy számban a dolgozó parasztok közül kerülnek ki és maguk is a mezei munkával vannak elfoglalva, így bizonyos mértékig akadályozottak az erőteljesebb könyvári propaganda kifejtésében. Ezekben a körülményekben keresendő elsősorban annak az oka, hogy a nyári időszakban könyvtáraink munkája sok helyütt szünetelt, vagy pedig csak a tanulóifjúság olvasott.

A nehézségek azonban nem mentenek fel bennünket, könyvtárosokat az alól, hogy felkutassuk a célravezető módszereket a nyári falusi olvasómozgalom fellendítésére.

Eddigi tapasztalataink szerint melyek azok a feltételek, melyeknek biztosítása már eddig is eredményesen befolyásolta a nyári falusi olvasómozgalmat?

E vonatkozásban főként a mezőgazdaság szocialista szektorát közelítjük meg. Összintén bevallhatjuk, hogy bizonyosfokú aggályoskodással indultunk az aratási munkákból hazatérő 45 tagú aratócsoport elé könyvismertetést tartani. Solohov: *Uj barázdát szánt az eke* című művéről a kaposvári »Szabadságzászló« termelészövetkezeti csoportban. De aggályaink az általános figyelem közepette feloldódtak. A kemény napi munka utáni előadás követően a késő estébe nyúló beszélgetés szívélyes hangulata arról győzött meg bennünket, hogy a minőségi tömegpropagandának a nyári időszakban is van lehetősége és eredménye a mezőgazdasági dolgozók körében is. A könyvismertetést az MSZT szervezte és az érdeklődést csak fokozta a keskenyfilmvetítés. Fentebbi megállapításunkat csak alátámasztotta a jugoszláv határsávbán fekvő Senta községben tartott könyvismertetés, amelyet a 120 házból álló kis faluban 133-an hallgattak végig.

Tervünk, hogy e nyáron már a MOKEP nyári műsortervezetéből ~~jelölve megállapítjuk, hol pergünk~~ ~~ilmesített regényeket~~ (*Aranycsillag lovagja*, *Küzdős házasság*, *Talpatatny föld* stb.), vagy frók életrajzfilmjelt és ezeket felhasználjuk azokban a községekben könyvtári és könyvpropagandára.

Némi eredményt hozott az elmúlt évben, hogy a nyári munkálatokat megelőzően a MEDOSZ területi bizottságában az állami gazdaságok üb. titkáraival, kultúrfelelőseivel a nyári olvasómozgalom kérdéseiről, módszereiről értekezletet tartottunk, melyen megbeszéltek a legilletékesebbekkel az időszaki nyári könyvtári kérdéseket, mint pl. brigád-könyvtárak szervezése, ebédidő alatti olvasás.

Mozgósító erejük még a nyári időszakban is az ünnepélyes könyvtárava-

tások, amit ki is használtunk az elmúlt nyár folyamán.

A megye székhelyén tanuló falusi ifjúság a vizsgák befejeztével visszatér falujába. Minthogy legelőbje a Megyei Könyvtár szorgalmas olvasója, szívesen teljesítette azt a kérésünket, hogy szünetideje alatt faluja népkönyvtárának propagandamunkáját segítse. Az ifjúságnak nemcsak ezt a részét, hanem az úttörket is bekapcsoltuk az olvasómozgalom élénkítésére. Részben a könyvtárpropagandamunkába, részben a technikai feladatok megoldására. *Keszthelyi Sándor* zselickisfaludi könyvtárosunk úttörökkel szálította az olvasókhöz és cseréltette a könyveket. Ennek köszönhető, hogy a kis faluban a munka legkeményebb időszakában is 146 kötet volt az olvasott könyvek száma. Általában a könyvek házhozzállítása ebben az időszakban a legindokoltabb. Ezt ismerte fel helyesen a nagybajomi népkönyvtáros is, *Rostás Lászlóné*, aki az úttörök segítségével kívül saját maga is házhöz szállította a nagyon elfoglalt olvasóinak a könyveket. Az ilyen udvarias gesztusok tapasztalataink szerint nemcsak szívélyessé teszik a könyvtáros és az olvasók kapcsolatát, hanem serkentőleg hatnak az olvasóra, aki szinte kötelességének érzi, hogy el is olvassa azt a könyvet, amit odahozott számára a könyvtáros. Ezeket a látogatásokat használja fel arra is a könyvtáros, hogy ismeresse a könyvtár olvasóival az újonnan érkezett könyveket.

És itt a nyári olvasómozgalom fokozásának egy igen lényeges pontjához érkezünk el, a könyvtárlomány nyári felfrissítésének kérdéséhez. Természetesen a felfrissítés önmagában még nem elegendő, szükséges ennek a ténynak kellő propagálása is az olvasók körében. Felhasználtuk a nyári időszak minden ünnepélyes eseményét könyvtár- és könyvpropagandára. A Nemzetközi Békenapon, Könyvnapokon, Alkotmányünnepen, Pedagógusnapon stb. könyvtárosaink kiállításokkal és egyéb rendezvényekkel hívták fel a figyelmet a könyvára. Pl. a somogyiszlai népkönyvtár június hónapban tartott egy könyvismertetést, ezenkívül a Pedagógus Napon könyvkiállítást, a Szabad Föld Vasárnapon ugyancsak könyvkiállítás készített. E havi könyvforgalma 194 kötet volt. A síófoki — akkor még népkönyvtár — június 1-én ugyancsak könyvkiállítást rendezett, amelynek 200 látogatója volt. Nagyberki község népkönyvtárosa augusztus 20-án ünnepi könyvtárorát tartott, s ezen a napon 27-en cseréltek könyvet és kölcsönzéseinek száma abban a hónapban 392 kötet volt. Vörsi népkönyvtárunk a könyvhéten rendezett könyvkiállítás alkalmával 42 kötet könyvet kölcsönzött.

Ezeket a teljesítményeket természetesen a néhány száz lakosú somogyi kis falvak lehetőségeihez kell viszonyítani. Fokozott mértékben kell élnünk tehát nyári könyvpropagandánkban az ünnepélyes alkalmak, tömegösszejövetelek nyújtotta lehetőségekkel. Gazdaggyűléseket, a mezőgazdasági osztályok által tartott előadásokat, mozgalmi rendezvényeket fokozottabban kívánjuk felhasználni ezen a nyáron könyvtáraink propagandamunkájában.

Nyári olvasómozgalmunk megerősítése elé derűlátóbban nézünk, mint az elmúlt esztendőben. Elsősorban azért, mert legyőztük önmagunkban is azt az általános álláspontot, hogy nyári időszakban az olvasómozgalom nagymérvű csökkenése természetes jelenség. De erőteljesebben indultunk a feladat megoldására azért is, mert az elmúlt év Közzeti Könyvtárának egy-két dolgozója helyett ma a teljes létszámmal dolgozó megyei könyvtár és a két járási könyvtár erősebb szervező- és propagandamunkája fogja segíteni népkönyvtárainkat.

Ez a rendszeres, a nyári időszakban még fokozott segítség komoly erőt jelent. Könyvtáraink állandó és rendszeres látogatása nyomán máris észlelhető munkájuk megjavulása, ami abban is kifejezésre jut, hogy a megyei könyvtár forgalmának leszámításával népkönyvtáraink olvasóinak száma az 1953. január 1-i 12.791-ről március 31-re 16.328-ra, a kikölcsönzött kötetek száma 16.794-ről 22.153-ra emelkedett. Nem lebecsülendő eredménye a látogató- és szervezőmunkának az sem, hogy ez év február és március havában népkönyvtáraink havi jelentései 100%-ig beérkeztek és reményünk van arra, hogy ez az eredményt állandósíthatjuk is. A nyári olvasómozgalom sikere eddigi tapasztalataink szerint is elsősorban a könyvtáros személyén múlik. Ahol ötletes, lelkes könyvtárosunk működik, akinek a

párttal, a tanáccsal, a tömegszervezetekkel, a falu dolgozóival egészséges kapcsolata van, ott az olvasómozgalom nyáron is kiegyéltően élt. Eppen ezért helyeztünk súlyt népkönyvtárosaink rendszeres nevelésére, képzésére, velük való kapcsolataink szorosabbá tételére, amit egészségesen elősegítenek a könyvtárosok kétnapos látogatásai a megyei könyvtárban. Ugybuzgalmukat kívánjuk serkenteni a nyári olvasómozgalommal kapcsolatos szocialista verseny megszervezésével is.

Külön nyári feladatot jelent számunkra, mint balatonmenti megyének, az üdülőhelyi könyvtárak kérdése. Bár minden üdülő könyvtárral elálatott, mégis üdülőhelyeink népkönyvtárainak módja nyílik az üdülő dolgozók bekapcsolására az olvasók sorába. Ezt a tényt igazolja Siófok, Balatonszárszó, Batombereény múlt évi példája. Ahol a népkönyvtárosok az üdülőhelyek szakszervezeti kultúrfelelőseivel, az üdülő könyvtárosaival jó kapcsolatot létesítettek, ott mód nyílt bővíteni az olvasók számát. De elősegítették ezt az üdülőhelyben rendezett irodalmi, természettudományi rendezvényekkel összekapcsolt tematikus könyvkiállítások is. Megerősödött apparátusunknak ez évben már lesz ereje ahhoz is, hogy az üdülőhelyi népkönyvtárosokon kívül az üdülő könyvtárosainak is szakmai segítséget tudjon nyújtani és ezzel is segítse a népkönyvtárakkal való jó kapcsolat létrehozását és a nyári üdülőhelyi olvasómozgalom erősödését.

Nyári olvasómozgalommal kapcsolatos tapasztalataink még vékonyak. Igen helyes volna és igényeljük, hogy megyei könyvtáraink ezzel kapcsolatos minden tapasztalatukat »A Könyvtáros« útján lehetőleg gyorsan tegyék közzismertté.

DR. KERÉKES ANDRÁS,
a Somogy Megyei Könyvtár vezetője

VARGA ANTAL, a Jászberényi Járási Könyvtár vezetője. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a MUNKÁRERDEMÉREMELLEL tüntette ki.

(Balról)

KERÉKES ANDRÁS, a kaposvári Megyei Könyvtár vezetője. A Népművelési Miniszter a »Szocialista Kultúráért« jelvénnel tüntette ki.

(Jobbról)

